

To już ponad 2 lata...

**W styczniu 2017 roku odszedł od nas pan docent Jan Sabliński,
 nasz kochany Pan Docent**

Z wielkim smutkiem pożegnaliśmy wspa-
 niałego lekarza i naukowca, człowieka ogromnej
 wiedzy i wielkiego serca, cudownego szefa i ser-
 decznego przyjaciela, który na zawsze pozostanie
 we wdzięcznej pamięci tych, którzy mieli zaszczyt
 go znać i z nim współpracować na co dzień.

Jan Sabliński urodził się 9 sierpnia 1929
 roku w Sieradzu, w rodzinie przedwojennego ofi-
 cera Wojska Polskiego. Właśnie z pracą ojca były
 związane liczne przeprowadzki z miasta do miasta,
 aż wreszcie — na początku lat trzydziestych ubie-
 głego stulecia — rodzina przeniosła się na stałe
 do Warszawy.

Dzieciństwo pana docenta było związane
 z „Oficerskim Żoliborzem” — tam się wychowy-
 wał i tam ukończył szkołę powszechną. Tam także
 w czasie okupacji niemieckiej uczył się na tajnych
 kompletach, początkowo w gimnazjum, a nastę-
 pnie w liceum im. księcia Józefa Poniatowskiego.
 W tej placówce uzyskał po wojnie świadectwo
 dojrzałości.

W tym samym 1948 roku rozpoczął studia na
 Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego
 (UW), przekształconego później w Akademię Me-

dyczną. Podczas studiów spotkał swoją przyszłą
 żonę.

W tych trudnych, powojennych czasach był
 zmuszony do podejmowania różnych prac zarobko-
 wych, aby utrzymać siebie i rodzinę. W pierwszych
 latach studiów udzielał korepetycji i jeździł po ca-
 łym kraju z wykładami, jako prelegent Towarzystwa
 Wiedzy Powszechnej.

W czasie studiów, we wrześniu 1951 roku
 rozpoczął pracę w Katedrze Organizacji Ochrony
 Zdrowia Akademii Medycznej w Warszawie na
 stanowisku starszego asystenta i pracę tę konty-
 nuował także po zakończeniu studiów, do września
 1957 roku.

Jeszcze zanim ukończył studia, w grudniu 1952
 roku rozpoczął pracę w Instytucie Hematologii na
 stanowisku Kierownika Działu Metodyczno-Orga-
 nizacyjnego. Był to jeden z działów istniejących od
 chwili powołania Instytutu Hematologii (w 1951 r.),
 który, obok Działu Dawców i Konserwacji Krwi
 oraz Działu Klinicznego i Laboratoryjnego, zaj-
 mował się krwiodawstwem i krwiolecznictwem.
 Działy te składały się z pracowni i sekcji, które
 w różnym czasie przekształcały się w wyniku
 reorganizacji i tak zrestrukturyzowane jednostki
 organizacyjne istnieją w Instytucie do dnia dzisiej-
 szego (ryc. 1).

Po ukończeniu studiów medycznych w 1953
 roku uzyskał tytuł lekarza. W 1959 roku, już, jako
 pracownik Instytutu Hematologii, uzyskał specja-
 lizację II° z transfuzjologii.

W październiku 1957 roku, jeszcze będąc
 pracownikiem Instytutu Hematologii, rozpoczął
 pracę — na pół etatu — w Zakładzie Radiobiologii
 i Ochrony Zdrowia Instytutu Badań Jądrowych
 (IBJ), na stanowisku pomocniczego pracownika
 nauki. Z dniem 31 grudnia 1960 roku, w prote-
 ście przeciwko szykanowaniu za pochodzenie ich
 nauczyciela, prof. Edwarda Kowalskiego, złożył

Rycina 1. W Dziale Metodyczno-Organizacyjnym Instytutu Hematologii, od lewej doktorzy: Wanda Ostrowska, Romuald Scharf i Jan Sabliński (lata 50. XX wieku)

— solidarnie, wraz ze swoimi kolegami z Pracowni Biochemii Instytutu Hematologii (prof. Zofią Kuratowską, doc. Zbigniewem Latało, prof. Stefanem Niewiarowskim, prof. Marią Kopeć) — wymówienie z pracy w Instytucie Hematologii i przeniósł się na stałe wraz z zespołem Pracowni pod kierunkiem prof. Kowalskiego do Zakładu Radiobiologii i Ochrony Zdrowia IBJ.

W Zakładzie Radiobiologii i Ochrony Zdrowia IBJ rozkwitła Jego kariera naukowa, między innymi w ścisłej współpracy z doc. Olgierdem Rośkiem. Właśnie tam 23 maja 1964 roku obronił pracę doktorską pt. „Przeszczepianie skóry i szpiku napromieniowanym królikom” i uzyskał tytuł doktora nauk przyrodniczych. Po uzyskaniu tego tytułu został adiunktem i awansował na stanowisko Zastępcy Kierownika Zakładu.

W latach 1965–1966 odbywał staż naukowy w *Institute of Cancer Research* (Chester Beatty Laboratories) w dzielnicy Chelsea w Londynie.

Dnia 19 czerwca 1974 roku, po przedłożeniu pracy habilitacyjnej pt. „Wpływ wyciągów grasicy na komórki zdrowej i napromieniowanej tkanki limfatycznej” uzyskał tytuł doktora habilitowanego nauk przyrodniczych i stanowisko docenta.

W latach 1973–1981 pełnił funkcję Sekretarza Naukowego i I Zastępcy Dyrektora IBJ.

W okresie zatrudnienia w Instytucie Badań Jądrowych w Świerku, w 1964 roku został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, a w 1974 roku — Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Od 15 września 1981 roku powrócił na stanowisko docenta w Zakładzie Radiobiologii. Swoją pracę w IBJ zakończył w 1984 roku.

W latach 1969–2001 Jan Sabliński pełnił funkcję jednego z prezesów Polskiego Towarzystwa Badań Radiacyjnych (PTBR) im. Marii Skłodowskiej-Curie, którego celem było popieranie i popularyzacja badań „radiacyjnych”, tj. badań dotyczących działania promieniowania jonizującego i elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego na materię. Towarzystwo organizowało odczyty i wykłady dotyczące badań radiacyjnych, przyznawało nagrody i wyróżnienia za osiągnięcia naukowe i popularyzację wiedzy z zakresu badań radiacyjnych, przyznawało stypendia dla młodych naukowców, wspierało działalność wydawniczą z zakresu badań radiacyjnych i pokrewnych i utrzymywało kontakty naukowe z innymi podmiotami w kraju i za granicą.

W lipcu 1984 roku Jan Sabliński został przyjęty przez prof. Zofię Kuratowską do pracy na stanowisku adiunkta naukowo-dydaktycznego w Klinice Geriatrii Hematologii i Immunologii Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego (CMKP), gdzie pozostał zatrudniony do października 1986 roku.

Z dniem 1 listopada 1986 roku powrócił do Instytutu Hematologii na stanowisko początkowo adiunkta, a od 1 marca 1987 roku na stanowisko Docenta i kierownika Zakładu Konserwacji i Preparatyki Krwi. Po reorganizacji krwiodawstwa w Instytucie Hematologii, w latach 2000–2003, pełnił funkcję kierownika Zakładu Transfuzjologii i Organizacji Służby Krwi (ryc. 2).

Od 1 stycznia 1987 roku został powołany na członka krajowego zespołu specjalistycznego w dziedzinie krwiodawstwa i krwiolecznictwa (na

Rycina 2. Przed gmachem Instytutu Hematologii i Transfuzjologii w Warszawie (stara siedziba przy ulicy Chocimskiej 5). Od lewej: Mirosław Kłos (dyrektor Wojskowego CKiK), Jan Sabliński, Irena Kamińska (technik w Pracowni)

Rycina 3. Pamiątkowe zdjęcie z uroczystości w bibliotece Instytutu Hematologii i Transfuzjologii w Warszawie przy ulicy Chocimskiej 5. Od lewej: dr Wanda Ostrowska, Zofia Staroń (pielęgniarka), doc. Jan Sabliński, Bogumiła Klimkiewicz (pielęgniarka), prof. Halina Seyfriedowa

okres 4 lat), a potem od 2 kwietnia 1999 roku został Konsultantem Krajowym w dziedzinie transfuzjologii klinicznej (ryc. 3).

Dnia 22 sierpnia 1997 roku weszła w życie Ustawa o publicznej służbie krwi (Dz. U. z 1997 r. nr 106, poz. 681), której Jan Sabliński był głównym autorem. Była ona jednym z pierwszych w Europie aktów prawnych dotyczących krwiodawstwa i krwiolecznictwa. Określała ona zasady pobierania, przechowywania i preparatyki krwi ludzkiej oraz zadania i organizację Publicznej Służby Krwi. Na podstawie tej ustawy dokonano centralizacji Publicznej Służby Krwi w Polsce i w miejsce stacji krwiodawstwa powołano do życia Regionalne Centra Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa (RCKiK), podległe ministrowi zdrowia, Wojskowe Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jednostką nadrzędną zostało Krajowe Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, które rozpoczęło swoją działalność już w 1997 roku. Dyrektorem został docent Jan Sabliński, który pełnił te obowiązki od sierpnia 1997 roku do września 2003 roku. Centrum działało dzięki personelowi i zasobom Instytutu Hematologii i Transfuzjologii, na mocy porozumienia zawartego między tymi instytucjami (ryc. 4).

Publikacje

Docent Jan Sabliński był autorem ponad 100 publikacji z dziedzin takich, jak: hematologia, transfuzjologia, radiobiologia, immunologia, biochemia,

cytogenetyka, biologia molekularna. Publikacje dotyczyły: **zdrowia publicznego, krwiodawstwa i krwiolecznictwa** i powstały we współpracy z dr. Zbigniewem Gmurzyńskim, dr Hanną Bunchową, dr Wandą Ostrowską, prof. Romualdem Scharfem, prof. Haliną Seyfriedową, prof. Magdaleną Łętowską.

Do najważniejszych publikacji należały:

- w zakresie krwiodawstwa:
 - „Przepisy dotyczące przetaczania krwi” pod redakcją Zbigniewa Gmurzyńskiego i Jana Sablińskiego (PZWL, 1956 — wznowienie w 1958 r. i 1964 r.);
 - „Krwiodawstwo. Zbiór przepisów dla placówek służby krwi” pod redakcją Jana Sablińskiego i Magdaleny Łętowskiej, Warszawa 1996;
 - „Krwiodawstwo i krwiolecznictwo. Zbiór przepisów” pod redakcją Jana Sablińskiego i Magdaleny Łętowskiej, Warszawa 2000.
- w zakresie krwiolecznictwa:
 - „Powikłania po przetoczeniu krwi i środków krwiopochodnych” autorstwa Jana Sablińskiego i Romualda Scharfa (PZWL, 1962);
 - „Podstawowe zasady leczenia krwią i jej preparatami” autorstwa Magdaleny Łętowskiej i Jana Sablińskiego (wersja kieszonkowa, 1994 r.);
 - „Przepisy dotyczące krwiolecznictwa w zakładach opieki zdrowotnej” autorstwa Jana Sablińskiego, Grażyny Kuśnierz-Alejskiej, Magdaleny Łętowskiej, Haliny Seyfriedowej (2001 r.).

Jedną z najważniejszych publikacji Jana Sablińskiego była praca ogłoszona w 1959 roku w Polskim Tygodniku Lekarskim pt. „Częstość grup krwi układu ABO w Polsce”.

Rycina 4. Docent Jan Sabliński towarzyszy dawcom podczas oddawania krwi

Publikacje dotyczyły także krzepnięcia krwi i powstawały we współpracy z zespołem prof. Edwarda Kowalskiego.

Następnie w Zakładzie Radiobiologii rozpoczął pionierskie prace **nad transplantologią**.

Po powrocie do Instytutu Hematologii w 1986 roku Jan Sabliński poświęcił się przede wszystkim kształceniu młodej kadry transfuzjologicznej i rozwojowi nowoczesnego krwiodawstwa i krwiolecznictwa.

Przez cały czas bliskie mu były zagadnienia związane z przeszczepianiem szczególnie krwiotwórczych komórek macierzystych. Pod koniec swojej zawodowej kariery — w 2002 roku — rozpoczął pracę w Polskim Banku Komórek Macierzystych (PBKM), gdzie przepracował 10 lat. Potrafił tak przekazywać wiedzę, że osoby niebędące medykami, stawały się ekspertami.

W PBKM pełnił funkcję Dyrektora Medycznego. Jego pierwsze działania organizacyjne umożliwiły roztoczenie fachowej opieki nie tylko nad kobietami, ale także nad całym personelem, w taki sposób, aby pracę w PBKM cechowały najwyższe normy etyczne. Czuwał nad procesami technologicznymi w Banku, jak również pozostałymi działaniami związanymi z drogą położnica–zbankowana krew pępowinowa, poczynając od kwalifikacji dawczyni, po wyniki badań i kwalifikację materiału do przechowywania.

A jaki był na co dzień?

Był człowiekiem ciepłym, pełnym osobistego uroku, błyskotliwym, o wspaniałym poczuciu

humoru i z dystansem do spraw mało istotnych. Na ogół spokojny i wyważony, bywał niekiedy zdenerwowany i niecierpliwy, ale zawsze zachowywał szacunek do ludzi i potrafił z nimi rozmawiać. Do młodych osób miał podejście „ojcowskie”; chętnie, wyczerpująco i mądrze odpowiadał na zadawane mu pytania.

Pan Docent pozostanie dla nas, wszystkich osób, które miały zaszczyt z nim pracować, na zawsze w życzliwej i przyjaznej pamięci. Cieszymy się, że mieliśmy szczęście znać go i tyle się od niego nauczyć. A nauczycielem był znakomitym. Cechował go niezwykle otwarty umysł, rzetelna, najnowocześniejsza wiedza. Dzięki niemu poznaliśmy najlepsze światowe czasopisma, takie jak *The New England Journal of Medicine* (NEJM), *Science Magazine* i *Nature*.

Ogromna wiedza i niezwykle bogate doświadczenie zawodowe, oddanie pracy, której poświęcił długie lata swojego życia, przekazywane nam przez niego podczas wielu lat współpracy, ukształtowały nas, jego uczniów.

Pan Docent uczył nas przede wszystkim uczciwości zawodowej, rzetelności i humanizmu.

Tak, jak on nazywał siebie uczniem profesora Edwarda Kowalskiego, tak my, pracownicy Zakładu Transfuzjologii, nazywamy siebie uczniami docenta Jana Sablińskiego.

Był nie tylko naszym szefem, ale serdecznym przyjacielem o wspaniałym poczuciu humoru, przewodnikiem po świecie muzyki poważnej, jazzu i świetnej literatury.

Za to wszystko dziękujemy Panu, Panie Docencie, dziękujemy Panie Janku.